

SPIS RZECZY

Słowo wstępne	5
Wstęp. Na przełomie tysiąclecia	21
I. TECHNIKA OKIEŁZNANA	33
Przekształcone obrazy przyszłości	33
Style techniki	35
„Gorączka zanieczyszczeń” stwarza milionerów	38
„System ostrzegawczy” dla środowiska	41
„Dawid” Shurcliff przeciwko „Goliatowi” Su- perjet	44
Nowy miernik: człowiek wrażliwy	47
Spór o „dziurę w niebie”	50
Telewizja a wskaźnik rozwodów	54
Kto obroni nie narodzonych?	58
Łagodna technika i krytyczna nauka	61
Pow-Wow w Sztokholmie	64
Nowe drogi dla krajów rozwijających się . .	68
„Małe jest piękne”!	71
Jak rozwijać „łagodną technikę”?	74
„Zielone laboratorium” w Walii	76
Przeciwko katastrofom jutra	78
Podłoże społeczne „łagodnej techniki” . . .	80
Rozmowa z maszynami	83
Powrót do natury — dzisiaj	86
Rybołom mówić o wodzie	89
Dziecięce lata robotów	92
Wskaźniki społeczne miarą jakości	94

II. ZBAWCZA WYOBRAŹNIA	100
Każdy jest geniuszem?	100
Niezwykły doktor Szilard	104
Sztab generalny do spraw światowego kryzysu	108
Wynalazki, których trzeba dokonać	111
Jak powstają innowacje społeczne?	114
Boom twórczego myślenia	117
Wyobraźnia w mundurze	119
„Burza mózgów” wchodzi w modę	122
Synergetics, czyli jak się wpada na nowe po- mysły	124
Strach przed zmianą	127
Początki eksperymentalnego społeczeństwa	131
Społeczne autodoświadczenia	135
„Sto tysięcy wojen atomowych”	137
„Fabryka myśli” problemów społecznych	142
Gdyby Lenin żył trzydzieści lat dłużej...	147
Nowe projekty Klubu Rzymskiego	151
Niebezpieczeństwo ekspertokracji	152
Projekty powstają na uniwersytetach	155
„Czuj się swobodny!”	157
Niemie, którzy wreszcie uczą się mówić	161
III. PROGRAM «KAŻDY»	164
Zubożenie w dobrobycie	164
Nowi „bogacze” i nowi „biedacy”	168
Bunt rozbudzonych	173
Czy nowe uniwersytety powodują tylko po- wstawanie akademickiego proletariatu?	175
Antyświaty obecnej doby	177
Przyszłość zaczyna się w szkołach	182
Czy można nauczyć się przewidywania?	184
„Niema” większość jako większość „ślepa”	187
Nowy styl wychowawczy	190
Przeciwko nowemu analfabetyzmowi	193
Biografie kształcenia w najbliższej przyszłości	196
Ujarzmienie „techniki wychowawczej”	200
Otwarty Uniwersytet nie jest dosyć otwarty	204
Czy dyplom traci na wartości?	208
Fabryka równych	211

IV. WIĘCEJ DEMOKRACJI	215
Lata politycznego grynderstwa	215
Uczeni ruszają między lud	218
Język fachowy a ogół	221
Zatajone informacje	224
Rozszerzają się sieci dyskusyjne	226
Demokracja uczestnictwa	230
Koniec potakiwaczy	233
Gubernator i jego ośrodek łączności	237
Czy każdy może być twórcą audycji telewizyjnych?	239
„Partyzantka magnetowidowa”	243
„Wyrocznia”, która dopuszcza sprzeciw	249
Czy ludzie zechcą uczestniczyć?	252
Elektroniczny akt miłosny	255
Rynek dla informacji	257
Kongresy we własnym pokoju	261
Nowe centra gminne	264
V. CZŁOWIEK OTWARTY	268
Wielkie przekierunkowanie	268
Początki „nauki o człowieku”	271
Powietrze miejskie zasmuca	275
„Nowa otwartość”	278
Dążenie do „braterskiego społeczeństwa”	282
Więcej oczu widzi lepiej	284
Nowo odkryte ciało	288
Czy lekarze mogą przeobrazić społeczeństwo?	291
Gdy skóra zaczyna „słyszeć”	295
O użyteczności tego, co nieużyteczne	299
Wszystko płynie	303
Przygody odkrywania siebie	307
Na falach alfa i teta	309
Optymizm jako wyzwanie	313
SKRZYNIKA MATERIAŁÓW WARSZTATOWYCH	315
KRYTYKA BADAŃ NAUKOWYCH I TECHNIKI	317
Przed i po Hirosimie	317
A. Krytyka celów techniki i jej uzależnienia	318
B. Krytyka dogmatyzmu techniki i jej żądzy władzy	320

OCENA I KONTROLA TECHNIKI	323
NOWA TECHNIKA	327
Łagodna technika	327
„Alternatywna technika” w krajach rozwijających się	330
Technika ewolucyjna	332
Technika sterowana	335
BADANIA NAD KRYZYSAMI	337
Inwentaryzacja problemów	337
Wskaźniki społeczne (<i>social indicators</i>)	338
Rady do spraw Najpilniejszych Badań	339
TWÓRCZE MYŚLENIE	339
Przegląd tematów	339
Twórcze osobowości	341
Warunki środowiskowe twórczego myślenia	343
SPOŁECZNA WYOBRAŹNIA, EKSPERYMENTY SPOŁECZNE	347
Od utopii do projektu	347
Przyszłości doświadczane	349
SYMULACJE	350
Gry wojenne	350
Teoria systemów — widzieć całość	351
Poważne gry i ich dalszy rozwój	351
Coraz więcej tematów do symulacji	352
Ostrzeżenie przed „nowymi utopistami”	353
Gry obywateli miast	356
ZUPEŁNIE INNE SZKOŁY	356
Wzrost zainteresowania problemem wychowania	356
Wychowanie krytyczne	358
Wychowanie twórcze	360
WYCHOWANIE A PRZYSZŁOŚĆ	363
Dyskusja nad równością szans	363
Nowa dźwignia przemiany: wychowanie dla przyszłości	364
BUNT PRZECIWKO FAŁSZYWEJ WYDAJNOŚCI	366
Bez kariery	366
Nowe wyższe potrzeby	368

Świat pracy jako pole doświadczalne	369
Godność ludzka w zakładzie pracy	370
NOWE INSTYTUCJE DEMOKRATYCZNE	371
Czy obywatel może zabierać głos?	371
Planowanie z udziałem obywateli	374
O forum dla bezdomnych obywateli	375
SYSTEMY INFORMACYJNE	376
Techniczny optymizm — społeczny sceptycyzm	376
Pomoc techniczna dla procesów demokratycz-	
nych	378
Czy elektronika zwalczy kryzys urbanizacji?	378
Podziemie dostarcza antyinformacji	379
„Sieć” kontrkultury	381
„Niewidzialne college’e”	382
PRZYSZŁOŚĆ CZŁOWIECZA	382
Początki prognozy ludzkiej	382
Przemiana systemu wartości	385
Nauka o człowieku	386
DROGI DO WEWNĄTRZ	386
Wschód i Zachód	386
Biologiczne sprzężenie zwrotne i komputer bio-	
logiczny	387
PODZIĘKOWANIE	390